

DE ZAAK-MULDER

Van Barry Smit verschenen eerder bij Lebowski Publishers

Ondijk/Punt

Bloedwonder

Barry Smit

De zaak-Mulder

Roman

LEBOWSKI PUBLISHERS
AMSTERDAM 2020

© Barry Smit, 2020

© Lebowski Publishers, Amsterdam 2020

Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam

Omslagbeeld Gerechtshof: Verenigde Fotobureaux nv, Collectie
Stadsarchief Amsterdam

Omslagbeeld auto: Collectie Regionaal Archief Alkmaar

Omslagbeeld familie: Noord-Hollands Archief

Auteursfoto: Jan Willem Kaldenbach

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 5848 4

ISBN 978 90 488 5849 1 (e-book)

NUR 301

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

www.barrysmit.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Meld je aan voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de
nieuwste boeken via www.lebowskipublishers.nl/nieuwsbrief

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Dit verhaal is gebaseerd op een waargebeurde geschiedenis. Veel mensen, handelingen en uitspraken in dit boek vinden hun oorsprong in de werkelijkheid. Ze zijn echter dermate vervormd en in een andere context geplaatst dat niets in dit boek iets zegt over schuld of onschuld van personen die werkelijk hebben bestaan. *De zaak-Mulder* is fictie.

DEEL EEN

Het was meteen duidelijk dat het niet zomaar een verkeersongeluk was. Mijn tipgever bij de taxicentrale belde rond kwart over zeven 's avonds aan en reed me er meteen naartoe. De slachtoffers waren net afgevoerd, maar ik kon ter plekke nog omwonenden, een arts en politiemensen spreken. Ik kreeg later alle verklaringen te lezen die bij de rechter-commissaris waren afgelegd. Wat nu volgt is mijn reconstructie van die avond. Tegenstrijdige passages in de verklaringen heb ik hier even buiten beschouwing gelaten. Die komen later aan de orde, in de rechtszaal. Dit zijn de feiten.

Het is 3 januari 1937. Alles onder het laaghangend wolkendek bestaat uit tinten zwart, behalve de lichtvlek die voor de auto uit glijdt over de amper verharde weg langs het Noordhollandsch Kanaal bij Akersloot. Wie hier overdag naar het westen kijkt, kan tussen Limmen en Heiloo door nog net de duintoppen van Egmond zien. Ten oosten, achter het kanaal, ligt de lagergelegen vlakte van de Schermer en de Beemster, die doorloopt tot het IJsselmeer. Een Chandler, een vierdeurs coupé, heeft vrij baan, er is verder niemand op de weg. Toch rijdt de Amerikaan met hierin de familie Mulder langzaam. Als hij de laatste tuinderijen van Akersloot passeert, ziet een man die net z'n hek achter zich sluit de wagen op een recht stuk naar

rechts zwenken, de berm af rijden en in het kanaal belanden. De lichten zakken snel in het water. De getuige rent naar z'n buren en beukt op de deur en schreeuwt om hulp. Als de deur is geopend en hij stopt met roepen, hoort hij achter zich iemand schreeuwen. Samen met de buurman haast hij zich de weg over. Ze schuifelen de gladde berm af, een meter naar beneden, naar de houten schoeiing en de lage rietkraag. Paul Mulder ligt met een deel van z'n bovenlijf op de kant en hangt tot z'n middel in het water. Met z'n tweeën trekken ze hem op de wal. Nog voor hij is opgestaan, probeert hij z'n redders van zich af te duwen.

'Mijn vrouw en kinderen, ik moet terug!'

Ze grijpen hem bij z'n mouwen om hem tegen te houden. Samen met twee andere buren die op het rumoer zijn afgekomen proberen ze hem te kalmeren. Er lijkt geen houden aan. Zijn woeste ogen lichten op en vier mannen moeten hem vasthouden om 'm ervan te weerhouden terug in het ijskoude kanaal te springen. Ze trekken hem weg bij het water, de berm op, naar de huizen.

De auto ligt iets meer dan een meter van de schoeiing van het kanaal, alleen de canvas kap steekt nog wat boven het water uit. Een ladder uit een van de boerderijen wordt als een brug van de wal naar het dak gelegd. De lichtste man die erbij staat kruipt op handen en knieën naar de auto, snijdt met een zakmes over de breedte en de lengte het dak open en met meer kracht dan je van een man kunt verwachten, trekt hij de bewusteloze Bet Mulder van de voorbank uit het water omhoog. Hij legt haar half op de ladder en werkt haar met hulp van twee andere mannen op de kant.

De redder kruipt terug de ladder op en steekt z'n arm weer in de auto, voelt rond en haalt baby Suus omhoog.

Er klinken kreten van ontzetting uit de groeiende groep omstanders die met olielampen voor wat licht zorgen en toekijken.

Een arts die verderop woont en gewaarschuwd is rolt de vrouw op haar zij. Hij bewerkt haar buikstreek en borstkas, waardoor er flink wat water uit haar mond stroomt en ze hoestend bij zinnen komt. Hij doet net zoiets met de zuigeling en begint bij de baby aan mond-op-mondbeademing.

De onstuimige bestuurder van de auto is door een groep mannen een van de huizen binnengeduwd om onderkoeling te voorkomen.

De man op de ladder trekt na de zuigeling een kleuter van de achterbank, een jongetje. Hij wordt de kant op getild en de arts probeert ook hem te reanimeren.

Weer steekt de man op de ladder z'n arm door het dak en hij verkent onder water de ruimte bij de achterbank. Even denkt hij dat hij klaar is, maar als hij z'n arm terughaalt voelt hij toch iets en hij trekt aan een been nog een klein lichaam uit de wagen.

Moeder Bet en baby Suus ademen en komen bij. Ze worden een huis binnengebracht om snel op te warmen en verzorgd te worden. De twee jongetjes geven geen teken van leven meer. De arts laat ze naar binnen tillen door drie agenten die net per taxi zijn aangekomen, zodat de kinderen kunnen opwarmen terwijl hij daar verdergaat met de beademing.

De enige getuige van het ongeluk gaat het huis van z'n buurman binnen. Paul Mulder wordt in bedwang gehouden door drie mannen en een vrouw. Hij blijft roepen dat zijn vrouw en kinderen gered moeten worden, dat het glad was en dat het stuur niet meer reageerde en vast was geschoten. Het wordt drukker in het huis. Ook de burge-

meester is gehaald. Een andere arts, uit het drie kilometer verderop gelegen Heiloo, is opgeroepen door de vrouw van z'n Akersloter collega. Hij blijkt ook de huisarts van het gezin te zijn. Hij overtuigt de overspannen vader ervan dat die een kalmerende injectie nodig heeft. Anderen praten op hem in. Ze zeggen dat zijn vrouw en de baby in het huis ernaast worden verzorgd, en dat allebei zijn zoontjes ook uit de wagen zijn gehaald.

'Allebei? Drie! Drie zoontjes!' zegt hij als de cilinder in zijn arm wordt leeggespoten.

Het is stil als de naald weer uit zijn huid wordt getrokken.

Iemand rent naar buiten.

Mulder grijpt z'n haren met twee handen vast, alsof hij z'n hele hoofd van z'n lijf wil rukken. Hij probeert zich toch weer langs de mannen te wringen die om hem heen staan, maar hij wordt vastgegrepen en in een stoel gedrukt. De dokter vraagt een agent om de arm vast te houden en er wordt een tweede spuit gezet. Mulder haalt een paar keer diep adem en zakt versuft weg. Een politieman heeft dan al verderop bij het kabelpontje een drenkelingenhaak gehaald. Hij vist een derde jongetje van de achterbank. Het lijfje is steenkoud.

Bij de burens komt de vrouw langzaam bij zinnen. Ze houdt de zuigeling tegen zich aan gedrukt en vraagt naar de jongetjes. Die worden ongeveer op dat moment op de achterbank gelegd van de huisarts uit Heiloo. Kort daarna word ik er door de taxi afgezet. Ik zie het silhouet van Bet Mulder, die in de ambulance stapt waarin haar man versuft op een brancard ligt. Ze worden afgevoerd naar het ziekenhuis van Alkmaar, gevolgd door de auto met de drie kleine lichamen van Anton, Simon en Jos in hun doorweekte kleren.

Op de dijk schrijven twee agenten de namen en adressen van alle getuigen op. Een derde politieman speurt de weg af naar sporen en markeert die met witte verf. Als hij klaar is, dooft de taxi die hem bijlichtte de koplampen. De meeste omwonenden zijn dan al naar binnen gegaan en hebben hun lantaarns meegenomen, waardoor de nacht langzaam weer zwarter wordt.

Paul en Bet Mulder wonen in het kleinste huisje van de Boslaan in Heiloo, in een hoek van het dorp waar arbeiders, ambtenaren, tuinders en middenstanders door elkaar wonen in oudere en nieuwere huizen; een organisch gegroeid buurtje met zowel oude tuinderswoningen als villa's, luxe bungalows en kleine personeelwoningen. Natuurlijk leeft iedereen enorm mee. Ze zijn ontdaan door de dood van de drie jongetjes die ze nooit meer in de straat of de tuin zullen horen spelen. Ze hebben veel onderling contact in de buurt, vooral de gezinnen met jonge kinderen. Het huis van de Mulders staat er verlaten bij op een klein lapje groen achter een gesloten tuinhek, omringd door hoge bomen en struiken. De woning is donker, zelfs nu de meeste takken kaal zijn. Ook door het gure winterweer valt er weinig licht naar binnen.

Twee dagen geleden heb ik hier een dag lang met de burens en omwonenden gesproken om een indruk te krijgen van het gezin. Directe burens, een slachter en z'n vrouw, vroegen mij donderdag naar binnen voor een kop koffie. Ze vertelden dat Paul Mulder bij zuivelfabriek Momelfa werkt, net buiten het dorp, langs de weg naar het kanaal. Hij is bijrijder op een kleine vrachtwagen waarmee kratten melk worden afgeleverd bij de middenstand in de omgeving. Van het voorjaar tot het najaar werkt hij daar. Van het

najaar tot het voorjaar werkt hij in de onderhoudsploeg in het Heilooërbos. Een wat onzeker bestaan, zeiden ze, terwijl hij inmiddels heel wat monden te voeden heeft. Had.

Uit de andere huizen komen mensen naar buiten, in het zwart gekleed, soms met kinderen aan de hand. Ze zwijgen. Als ze mij zien tikken ze hun hoed aan voor ze met gebogen hoofd de straat uit lopen. Af en toe vallen wat spetters uit de lucht.

Heiloo is een tuindersdorp waar de meeste mensen elkaar van gezicht en vaak ook bij naam kennen. Ze weten wie katholiek is en wie protestants, of iets anders. Wie het politiebureau weleens van binnen heeft gezien en welke vrouwen iets te graag bij de nieuwe jonge dokter over de vloer komen. Wie niet meer hoeft te werken en wie op dunne zolen loopt.

Het dorp dijt uit sinds het een treinstation heeft. Aan de zuidoostkant ligt een groot complex voor psychiatrisch patiënten, de Willibrordusstichting. Aan de noordkant, tegen het Heilooërbos, staat het Witte Kerkje. Het is gebouwd bij een put die rond het jaar 720 door Willibrordus geslagen zou zijn, toen zijn rondreizend gezelschap dorst had. Niet te verwarren met de Runxputte, een put ten zuiden van het dorp gewijd aan Maria, sinds de middeleeuwen een bedevaartsoord. In het hart van het dorp staat de Sint-Willibrorduskerk, met ernaast de rooms-katholieke begraafplaats. Hier verzamelen zich vandaag honderden Heilooërs en belangstellenden uit de omgeving voor het afscheid van Tonnie, Siem en Josje.

Het geeft een vreemde sfeer, zoveel mensen bijeen met alleen het geluid van schuifelende voeten, wrijvende kleding, gekuch en gefluister. De meesten stellen zich op langs de Westeweg die voor de nieuwbouwkerk langs loopt, een

deel beweegt zich naar de ingang. Ik herken een groepje uit Akersloot, de mannen die aan het kanaal wonen en het gezin uit het water hebben gehaald. Ze praten met dokter Pavillard, de huisarts uit Heiloo die er ook bij was. Hij groet mij met een klein handgebaar.

Drie witte kistjes staan zij aan zij opgesteld bij het altaar, eromheen grote kaarsen waarvan de vlammen onrustig flikkeren in de overvolle ruimte. Ik werk mezelf discreet naar voren toe. De familieleden en bekenden zitten verloren te midden van tientallen schoolgenootjes die nog te jong zijn om zachtjes te kunnen praten. Voor de aankleding van het altaar en de ceremonie is gekozen voor het wit van de onschuld. Witte bloemen, witte linten, witte banieren, geen droeve muziek.

De gedachten zijn niet alleen bij de broertjes. De ouders ondergaan nog altijd een slaapkuur in het ziekenhuis. De vier grootouders op de voorste banken laten het medeleven over zich heen komen. Ze schudden handen en beloven boodschappen door te geven aan hun zoon en dochter. Ze proberen mensen gerust te stellen die van verdriet en spanning niet goed uit hun woorden komen.

Na de beproeving van de mis leven de schoolkinderen even op, maar ze vallen weer stil als hun overleden klasgenootjes vanaf het altaar door het schip naar de uitgang worden gedragen. Buiten wijkt de menigte uiteen voor de dragers die het pad om de kerk heen aflopen naar de ook al overvolle begraafplaats. Achter de zerken liggen weilanden, in de verte de Egmondse Adelbertabdij en de duinen. De koude wind van zee uit die richting laat de kale takken in de bomen roffelen. De laatste woorden van de mompelende priester aan het grafkuiltje waaien weg. We duiken dieper in onze kragen en de mensen pakken hun kinderen

nog wat beter in als het begint te regenen. Familieleden laten witte bloemen op de kistjes vallen, waarna een trage processie langs het graf op gang komt.